

*Я. О. Піонтковська, аспірант ДВНЗ “Українська академія банківської справи
Національного банку України”*

ПОТОЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ УРІВНОВАЖЕННЯ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

У статті досліджуються ключові тенденції розвитку грошово-кредитного ринку України. Проведено аналіз даних тенденцій в аспекті оцінки рівня урівноваженості грошово-кредитного ринку.

Ключові слова: грошово-кредитний ринок, грошово-кредитна політика, ринкова рівновага.

Постановка проблеми. Рівновага є одним із ключових (фундаментальних) принципів дослідження економічних процесів [11]. У навчальній літературі ринкова рівновага переважно досліджується за допомогою моделей, які відображають взаємодію попиту та пропозиції у процесі формування рівноважної ціни [11; 12]. На нашу думку, даний погляд на ринкову рівновагу є досить спрощеним і повинен використовуватись переважно для навчальних цілей. У наукових дослідженнях концепцію економічної рівноваги доцільно використовувати з точки зору авторського підходу до вивчення економічних процесів. У даному дослідженні поняття “рівновага” використовується як узагальнений критерій аналізу тенденцій грошово-кредитного ринку України. Даний критерій застосовується для комплексної оцінки рівня стабільності, збалансованості та ефективності параметрів кон’юнктури грошово-кредитного ринку та показників його ключових суб’єктів (комерційних банків).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Представники Національного банку України [1; 2; 6; 8] та інші дослідники [3; 4; 13] проявляють цікавість до вивчення тенденцій розвитку грошово-кредитного ринку України. Однак практично відсутні наукові дослідження, спрямовані на аналіз показників даного ринку у контексті оцінки рівня його урівноваженості.

Мета статті – визначити та дослідити ключові тенденції розвитку грошово-кредитного ринку України, які істотно впливають на формування його рівноважного стану.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення поняття “грошово-кредитний ринок”. Однак дане поняття активно використовується у законі України “Про Національний банк України” [5], а також у підзаконних нормативних актах НБУ. Виходячи із національної практики застосування даного поняття, нами виокремлено дві характерні риси грошово-кредитного ринку. По-перше, прямий та безпосередній його зв’язок із грошово-кредитною політикою НБУ,

який обумовлює внутрішню структуру та межі даного ринку. По-друге, необхідність комплексного (широкого) трактування грошово-кредитного ринку, який повинен включати наступні сегменти: за валютою – гривневий та валютний; за суб’єктами – роздрібний (банківські операції з фізичними та юридичними особами) та оптовий (міжбанківський, державних боргових цінних паперів); за формою грошових коштів – готівковий та безготівковий, за інструментами – коротко- та середньостроковий.

Враховуючи обґрунтовану вище структуру та визначені особливості грошово-кредитного ринку, вважаємо за доцільне проводити аналіз поточних тенденцій, що істотно впливають на рівень його урівноваженості, *за трьома напрямками*: дослідження ключових показників даного ринку в аспекті реалізації грошово-кредитної політики Національного банку України (ГКП НБУ); аналіз ролі грошово-кредитного ринку у забезпеченні макроекономічних балансів; оцінка ефективності та стійкості банків другого рівня, як основних суб’єктів даного ринку. Показники, які будуть аналізуватись у даній статті, отримані з офіційного сайту Національного банку України [9] або розраховані автором на основі інформації з даного сайту.

У контексті *першого напрямку* дослідження одним із ключових питань є оцінка досягнення ключових цілей грошово-кредитної політики. Відповідно до статті 99 Конституції України основною функцією Національного банку України є забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Подібний підхід також використано при визначенні цілі грошово-кредитної політики (стаття 1 Закону України “Про Національний банк України”): комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання визначених засобів та методів [5].

Стабільність грошової одиниці має два виміри – зовнішній (стабільність гривні по відношенню до валют інших держав, що оцінюється через обмінний курс) та внутрішній (цінова стабільність грошової одиниці, яка проявляється у

динаміці цін на товари та визначається показниками інфляції). Валютний курс та інфляція перебувають під впливом інструментів грошово-кредитної політики та істотно залежать від тенденції на грошово-кредитному ринку. Звісно, що на їх формування також суттєво впливають процеси у реальному секторі економіки, однак з точки зору державного регулювання, а також враховуючи фінансову природу механізму фор-

мування валютного курсу та інфляції, дані показники доцільно розглядати як ключові індикатори грошово-кредитного ринку. На рисунку 1 наведено місячні темпи росту офіційного валютного курсу, індексу споживчих цін (ІСЦ) та базового індексу споживчих цін (БІСЦ) протягом 2010–2012 років, а також за перший квартал 2013 року.

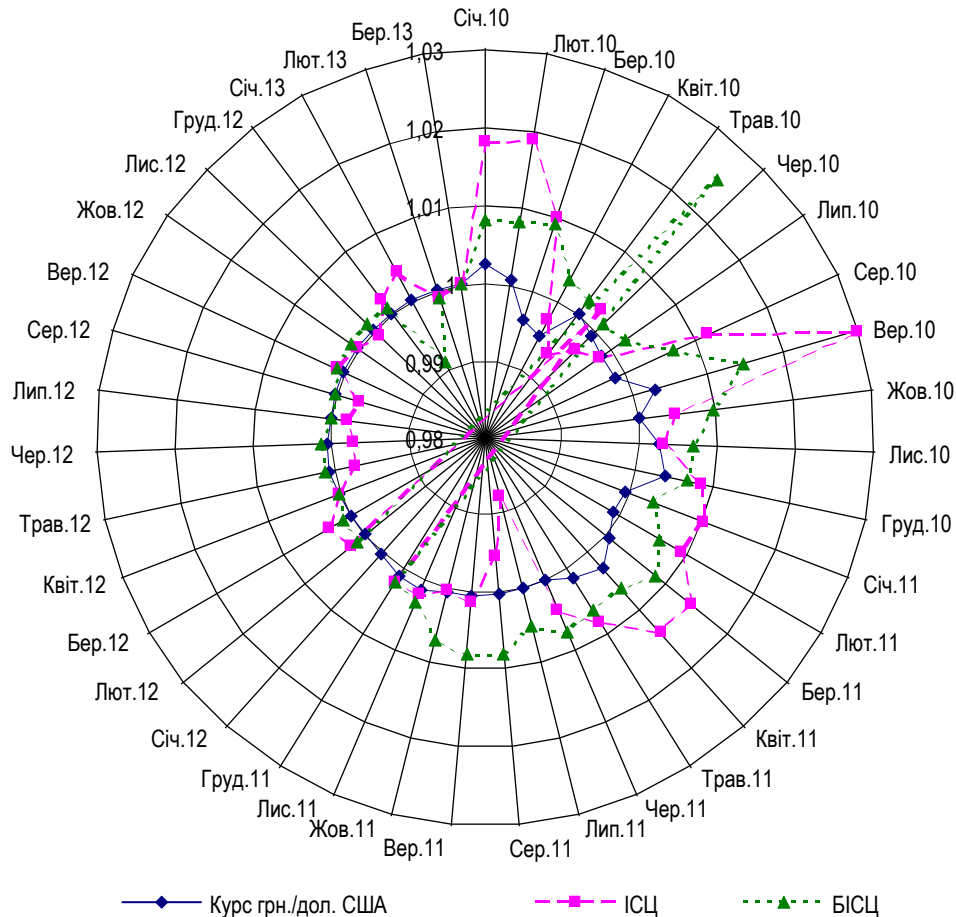

Рисунок 1 – Місячні темпи росту офіційного валютного курсу, індексу споживчих цін та базового індексу споживчих цін

Проаналізувавши показники, наведені на рисунку 1, можна зробити висновок, що починаючи із лютого 2012 року, місячні коефіцієнти росту цін та валютного курсу є стабільними та практично не відхиляються від одиниці. З іншого боку, протягом 2010–2011 років спостерігались істотні коливання зазначених параметрів. Таким чином, за ключовими результативними показниками можна вважати, що грошово-кредитний ринок України протягом останніх 14 місяців перебуває у стані, наближеному до рівноважного.

Однак певні застереження викликають два чинники. По-перше, надвисока стабільність обмінного курсу гривні протягом досліджуваного

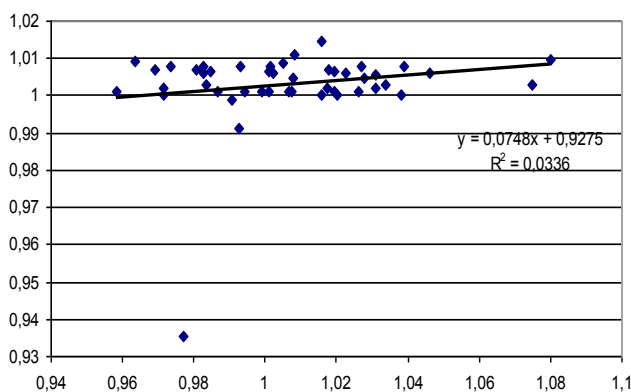
періоду не відповідає поточному режиму монетарної політики. Після внесених у липні 2010 року змін до Закону України “Про Національний банк України” ключовою ціллю НБУ було визначено підтримку цінової стабільності. Відповідно до статті 1 даного закону під поняттям “цінова стабільність” розуміється збереження купівельної спроможності гривні шляхом підтримання у середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін. Таким чином, пріоритетним завданням грошово-кредитної політики НБУ є забезпечення стабільних темпів інфляції. Як відомо з економі-

чної теорії, одночасно забезпечувати досягнення цілей по валютному курсу та інфляції ринковими методами неможливо. Отже, можна сформулювати два альтернативні пояснення одночасної стабільності курсу та інфляції: або Національний банк ще повністю не перейшов на пріоритетне досягнення інфляційних орієнтирів і, як наслідок, ще не повністю лібералізував механізм курсоутворення в Україні; або одночасне досягнення зазначених цілей забезпечується переважно неринковими (адміністративними) методами.

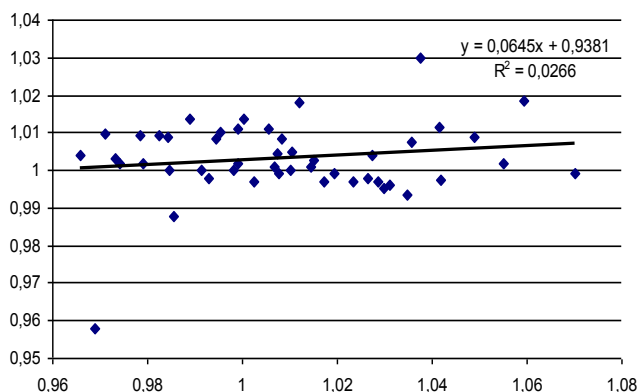
По-друге, все активніше у національній економіці проявляються дефляційні тенденції: за 2012 рік значення ІСЦ становило 99,8 %, а протягом першого кварталу поточного року БІСЦ переважно знижувався. З точки зору економічної теорії та міжнародного досвіду, для забезпечення сталого економічного зростання необхідно уникати дефляції та підтримувати інфляцію на прийнятному (оптимальному) рівні. Для країн з розвинутою ринковою економікою оптимальний

рівень приросту цін визначається на рівні, близькому до 2 % на рік. Спеціалісти МВФ рекомендували Україні підтримувати інфляцію на рівні 5 % на рік [14]. Таким чином, посилення дефляційних тенденцій може призвести до зменшення темпів зростання реального ВВП та сприяти переходу економіки у рецесію.

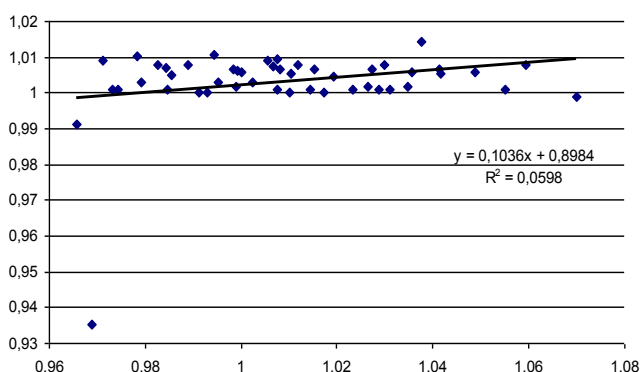
У статті 25 Закону України “Про Національний банк України” [5] зазначається, що усі засоби і методи грошово-кредитної політики спрямовані на регулювання обсягу грошової маси. Таким чином, у контексті досягнення розглянутих вище цілей ГКП НБУ доцільно дослідити взаємозв’язок між грошовою масою та ключовими показниками інфляції. Нами проведено кореляційно-регресійний аналіз взаємозв’язків між грошовими агрегатами з одного боку, та індексом споживчих цін і базовим індексом споживчих цін – з іншого. На рисунку 2 наведено результати оцінки найбільш тісних взаємозв’язків.

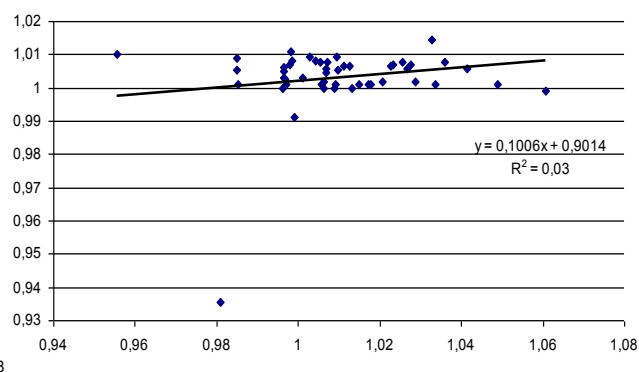
А – Взаємозв’язок грошової бази та БІСЦ із лагом 4 місяці

Б – Взаємозв’язок агрегата М1 та ІСЦ із лагом 2 місяці

В – Взаємозв’язок агрегата М1 та БІСЦ із лагом 2 місяці

Г – Взаємозв’язок агрегата М3 та БІСЦ із лагом 2 місяці

Рисунок 2 – Взаємозв’язки між характеристиками грошової маси та ключовими показниками інфляції

Нами досліджувались взаємозв’язки між місячними коефіцієнтами росту зазначених вище показників за період з січня 2009 року по березень

2013 року. Аналіз також проводився із використанням лагів для результативної ознаки (рівень інфляції) від 1 до 7 місяців. За результа-

тами дослідження зроблено висновок щодо слабкого взаємозв'язку між грошовою масою та інфляційною динамікою. Для більшості показників даний зв'язок взагалі відсутній. Слабкий зв'язок спостерігався лише для: грошової бази та БІСЦ із лагом 4 місяці (рис. 2.1); агрегата М1 та ІСЦ із лагом 2 місяці (рис. 2.2); агрегата М1 та БІСЦ із лагом 2 місяці (рис. 2.3); агрегата М3 та БІСЦ із лагом 2 місяці (рис. 2.4). Причому дані зв'язки є статистично незначними. Таким чином, можна зробити висновок, що протягом досліджуваного періоду НБУ мав обмежені можливості щодо впливу на інфляцію за допомогою інструментів грошово-кредитної політики. За даним критерієм грошово-кредитний ринок, як об'єкт впливу інструментів ГКП НБУ, не можна вважати достатньо урівноваженим: його внутрішні диспропорції заважають ефективній трансформації імпульсів грошово-кредитної політики для забезпечення досягнення інфляційних цілей.

Одним із важливих чинників, які обумовлюють слабкий зв'язок між динамікою грошової

маси та інфляцією, на нашу думку, є пріоритетне використання Національним банком валютного каналу емісії грошової маси. На рисунку 3 наведено коефіцієнти росту показників грошової маси та обсягів офіційних валютних резервів НБУ.

Як видно з даного рисунка, існує сильна пряма залежність між ростом грошової бази (грошової маси) та офіційними резервами. Для зазначених показників коефіцієнти кореляції становлять 85,4 % та 84,7 % відповідно. На нашу думку, пріоритетне використання валютного каналу емісії обумовлюватиме подальшу необхідність використання валютних інтервенцій та інших інструментів монетарної політики, спрямованих на валютний сегмент грошово-кредитного ринку, для стерилізації та регулювання грошової маси. Як наслідок знижується вплив інструментів монетарної політики НБУ, спрямованих на безпосереднє регулювання гривневої грошової маси, на показники інфляції.

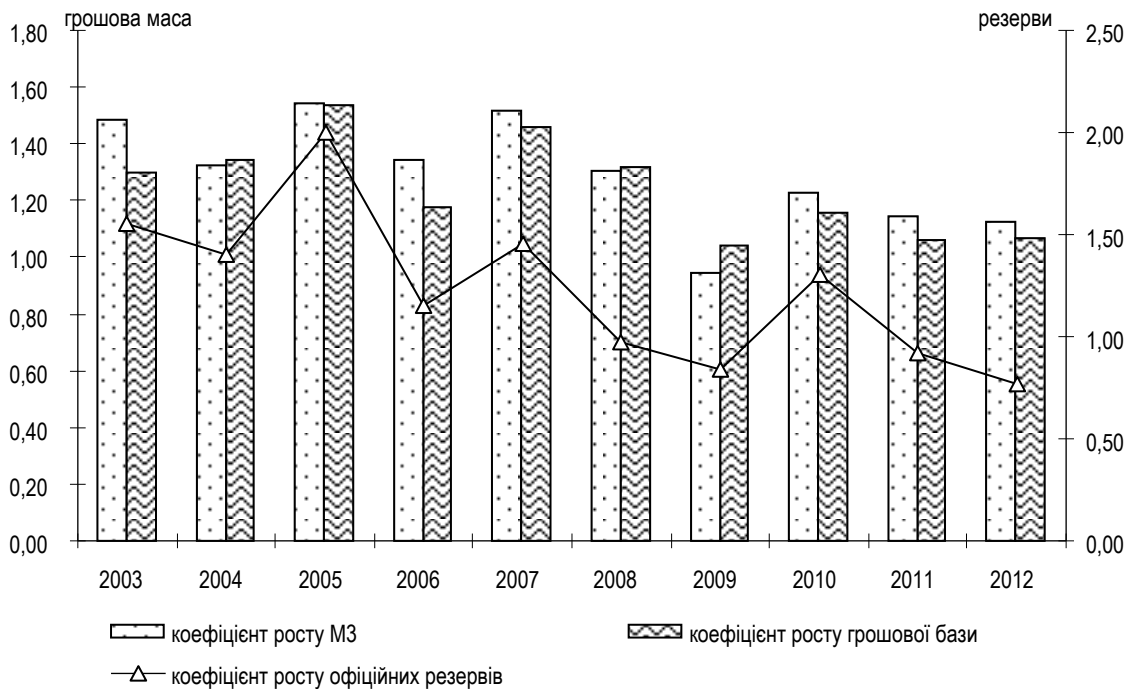

Рисунок 3 – Взаємозв'язок грошової маси та офіційних резервів

Другий напрямок аналізу поточних тенденцій урівноваження грошово-кредитного ринку України полягає у вивченні його ролі в процесі формування та підтримання макроекономічних балансів.

З огляду на обмежений обсяг даної роботи обмежимося вивченням одного із ключових макроекономічних балансів: рівняння обміну (Equation of exchange), яке розроблене Ірвінгом Фішером (Irving Fisher) (1):

$$M \cdot V = P \cdot Y, \tag{1}$$

- де M – грошова маса (агрегат М3);
- V – швидкість обігу грошей;
- P – рівень цін (дефлятор ВВП);
- Y – реальний ВВП.

Дане рівняння відображає ідею урівноваження грошової маси (ліва частина) і товарної маси (права частина) в економіці. Ліва частина рівняння представлена ключовими параметрами

грошово-кредитного ринку (рис. 4). На даному рисунку наведено динаміку грошової маси та швидкості обігу грошей в Україні за останні десять років. Також зазначено лінійні тренди даних показників, які визначають тенденції їх зміни. Зазначимо, що дані тренди характеризуються достатньо високою статистичною значимістю. Протягом останнього десятиріччя величина що-

річного зростання грошової маси зменшувалась, за результатами 2009 року зафіксовано навіть зменшення обсягів даного показника. У докризовий період щорічний приріст грошової маси коливався у межах 30–54 %, а протягом посткризового періоду приріст даного показника становив лише 13–23 % (табл. 1).

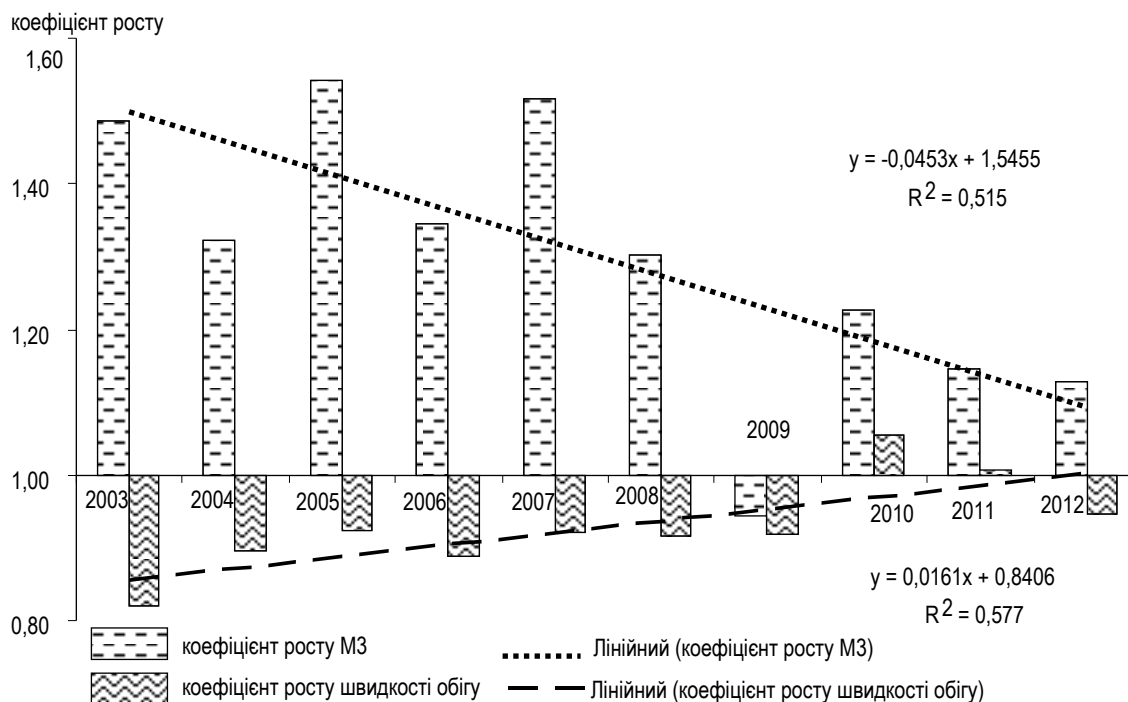

Рисунок 4 – Динаміка грошової маси та швидкості обігу грошей в Україні протягом 2003–2012 років

Протягом досліджуваного періоду спостерігалось переважно зменшення швидкості обігу грошей, однак даний процес поступово сповільнювався і у 2010–2011 роках навіть спостерігалось незначне зростання даного показника. У цілому можна зазначити, що швидкість грошей, починаючи з 2009 року, встановилась на рівноважному рівні (близько 2 обертів) і протягом останніх чотирьох років неістотно коливається навколо нього (табл. 1).

Як видно із рисунка 5, динаміка дефлятора ВВП в Україні протягом останнього десятиріччя була різнонаправленою, однак простежувалась певна тенденція до зменшення даного показника.

Темп зростання реального ВВП протягом досліджуваного періоду також істотно коливався, однак для даного показника характерна більш чітка тенденція до зменшення. Таким чином, можемо констатувати зменшення показників, які знаходяться у лівій частині рівняння 1, що сприяло зменшенню показників правої частини даного рівняння (рис. 5).

Враховуючи проведений вище аналіз складових рівняння обміну (1), можна стверджувати, що рівноважний стан, до якого наближається грошово-кредитний ринок України, не є достатньо ефективним в аспекті забезпечення сталого економічного зростання: стабілізація обігу грошей та зменшення темпів зростання грошової маси урівноважуються слабким економічним зростанням на межі рецесії (за результатами 2012 року приріст реального ВВП становив лише 0,2 %). Дану тезу також підтверджують інші показники, наведені у таблиці 1. З одного боку, спостерігається стабілізація на об'єктивних для національної економіки рівнях [13] ряду показників грошового ринку: грошового мультиплікатора, частки готівки у грошовій масі, рівня монетизації. З іншого боку, відбувається посилення дефляційних тенденцій на споживчому ринку (зменшення індексу споживчих цін), сповільнюється динаміка зростання реального ВВП, а також зменшуються (за виключенням 2011 року, що обумовлено підготовкою до чемпіонату Європи з футболу) капітальні інвестиції.

Таблиця 1 – Ключові показники грошово-кредитного ринку України за 2002–2012 роки

№ пор.	Показники	Роки										
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1	Агрегат М3 на кінець періоду, млн грн.	63 896	95 043	125 801	194 071	261 063	396 156	515 727	487 298	597 872	685 515	773 199
2	<i>Коефіцієнт росту М3</i>	–	1,49	1,32	1,54	1,35	1,52	1,30	0,94	1,23	1,15	1,13
3	Агрегат М3 середній за період, млн грн.	54 826	78 917	113 744	157 616	218 704	314 474	451 316	472 678	537 017	641 693	729 357
4	Швидкість обігу грошей (1/3)	4,12	3,39	3,03	2,80	2,49	2,29	2,10	1,93	2,02	2,03	1,93
5	<i>Коефіцієнт росту швидкості обігу грошей</i>	–	0,82	0,90	0,92	0,89	0,92	0,92	0,92	1,04	1,01	0,95
6	Грошова база, млн грн.	30 808	40 089	53 763	82 760	97 214	141 901	186 671	194 965	225 692	239 885	255 283
7	<i>Коефіцієнт росту грошової бази</i>	–	1,30	1,34	1,54	1,17	1,46	1,32	1,04	1,16	1,06	1,06
8	Грошовий мультиплікатор (1/6)	2,07	2,37	2,34	2,34	2,69	2,79	2,76	2,50	2,65	2,86	3,03
9	Агрегат М0 на кінець періоду, млн грн.	26 434	33 119	42 345	60 231	74 984	111 119	154 759	157 029	182 990	192 665	203 245
10	Частка готівки у грошовій масі, (9/1)	41,4 %	34,8 %	33,7 %	31,0 %	28,7 %	28,0 %	30,0 %	32,2 %	30,6 %	28,1 %	26,3 %
11	Номинальний ВВП	225 810	267 344	345 113	441 452	544 153	720 731	948 056	913 345	1 082 569	1 302 079	1 408 889
12	Монетизація, (1/11)	28,3 %	35,6 %	36,5 %	44,0 %	48,0 %	55,0 %	54,4 %	53,4 %	55,2 %	52,6 %	54,9 %
13	<i>Коефіцієнт росту монетизації</i>	–	1,26	1,03	1,21	1,09	1,15	0,99	0,98	1,04	0,95	1,04
14	Дефлятор ВВП	105,1	108,0	115,1	124,5	114,8	122,7	128,6	113,0	113,8	114,3	108,0
15	Реальний ВВП	214 853	247 541	299 838	354 580	474 001	587 393	737 213	808 270	951 291	1 139 177	1 304 527
16	<i>Коефіцієнт росту реального ВВП</i>	–	1,10	1,12	1,03	1,07	1,08	1,02	0,85	1,04	1,05	1,002
17	Індекс споживчих цін	99,4	108,2	112,3	110,3	111,6	116,6	122,3	112,3	109,1	104,6	99,8
18	Капітальні інвестиції, млн грн.	37 178	51 011	75 714	111 174	148 972	222 679	272 074	192 878	189 061	259 932	263 728
19	<i>Темпи приросту інвестицій</i>	–	37,2 %	48,4 %	46,8 %	34,0 %	49,5 %	22,2 %	-29,1 %	-2,0 %	37,5 %	1,5 %
20	Офіційні резервні активи, млн дол. США	4 469	6 943	9 714,78	19 390,6	22 358,1	32 479	31 543	26 505	34 576	31 795	24 546
21	<i>Коефіцієнт росту офіційних резервів</i>	–	1,55	1,40	2,00	1,15	1,45	0,97	0,84	1,30	0,92	0,77

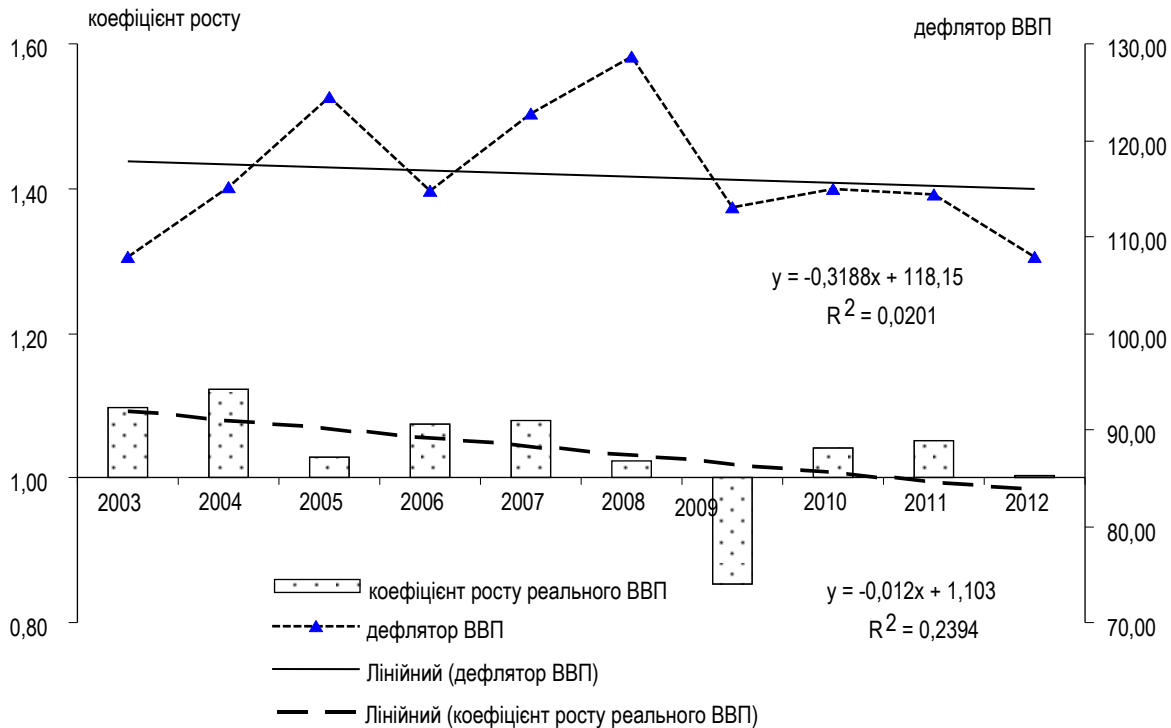

Рисунок 5 – Динаміка реального ВВП та дефлятора ВВП в Україні протягом 2003–2012 років

Третій напрямок аналізу тенденцій урівноваження грошово-кредитного ринку України пов'язаний із оцінкою ефективності та стійкості банків другого рівня, як основних суб'єктів даного ринку. У таблиці 2 наведено ряд ключових показників, які комплексно характеризують стійкість та ефективність комерційних банків України за період з I кв. 2010 року по I кв. 2013 року. Наведені у даній таблиці показники являють собою основні індикатори фінансової стійкості, які розраховуються Національним банком України відповідно до методології МВФ та оприлюднюються на офіційних сайтах Національного банку України [9] та Міжнародного Валютного Фонду [10].

Проаналізувавши наведені у таблиці 2 дані, можна зробити наступні висновки. По-перше, починаючи з I кв. 2012 року, банки України, вперше за період аналізу, вийшли на прибуткову діяльність. Однак абсолютні показники рентабельності залишаються у кілька разів меншими за відповідні показники передкризового періоду.

По-друге, залишаються досить високими ризики активних банківських операцій, які не повністю покриваються власним капіталом банків. Зокрема, показники співвідношення регулятивного капіталу банків (регулятивного капіталу 1-го рівня) до зважених за ризиком активів банків переважно знижувались протягом досліджуваного періоду: загальне їх зменшення становило 12 %. Також достатньо високими залишаються кредитні ризики. Незважаючи на поступове

зменшення частки недіючих кредитів у капіталі та кредитному портфелі банків, у IV кв. 2012 року відбулось істотне зростання даних показників, що обумовило їх приріст за весь період аналізу. Дана тенденція частково пояснюється посиленням вимог регулятора до формування резервів, що повинно покращити захищеність кредитного портфеля банків та підвищити їх стійкість.

По-третє, можна констатувати прийнятний рівень валютного ризику та ризику ліквідності. Зокрема, показник співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу протягом досліджуваного періоду зменшився у 4 рази (табл. 2). Частка ліквідних активів у сукупних активах банків переважно зростала і станом на 01.04.2013 становила 24,7 %. Також протягом усього періоду дослідження короткострокові зобов'язання більше ніж на 90 % покривались ліквідними активами.

Таким чином, недостатня прибутковість та досить високі ризики за активними банківськими операціями не дозволяють охарактеризувати стан комерційних банків України, які є основними учасниками грошово-кредитного ринку, як рівноважний. Даний висновок опосередковано підтверджується зменшенням протягом 2012 року та перших місяців 2013 року частки іноземного капіталу у статутному капіталі банків України, що засвідчує зниження привабливості та конкурентноздатності вітчизняного банківського бізнесу.

Таблиця 2 – Основні індикатори фінансової стійкості депозитних корпорацій за період з I кв. 2010 р. по I кв. 2013 р. (Q – квартал)

№ пор.	Показники	2010Q1	2010Q2	2010Q3	2010Q4	2011Q1	2011Q2	2011Q3	2011Q4	2012Q1	2012Q2	2012Q3	2012Q4	2013Q1	2010Q1-2013Q1	
1	Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів	20,8	20,6	20,15	20,83	20,02	19,2	18,87	18,9	17,88	17,98	18,24	18,06	18,2	–	
	Коефіцієнт росту показника 1	–	0,99	0,98	1,03	0,96	0,96	0,98	1,00	0,95	1,01	1,01	0,99	1,01	0,88	
2	Співвідношення регулятивного капіталу 1-го рівня до зважених за ризиком активів	15,52	15,33	14,86	15,11	14,37	14,29	14,11	13,99	13,57	13,82	13,97	13,77	13,72	–	
	Коефіцієнт росту показника 2	–	0,99	0,97	1,02	0,95	0,99	0,99	0,99	0,97	1,02	1,01	0,99	1,00	0,88	
3	Співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до капіталу	29,09	28,41	30,65	29,17	28,5	25,78	26,49	25,76	26,9	25,93	25,1	36,03	35,72	–	
	Коефіцієнт росту показника 3	–	0,98	1,08	0,95	0,98	0,90	1,03	0,97	1,04	0,96	0,97	1,44	0,99	1,23	
4	Співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів	13,74	14,72	15,43	15,27	15,45	15,41	15,3	14,73	14,85	14,07	13,8	16,54	15,91	–	
	Коефіцієнт росту показника 4	–	1,07	1,05	0,99	1,01	1,00	0,99	0,96	1,01	0,95	0,98	1,20	0,96	1,16	
5	Норма прибутку на активи	-0,51	-0,94	-1,11	-1,4	-0,02	-0,11	-0,55	-0,74	-0,50	0,16	0,14	0,25	0,44	0,28	–
	Коефіцієнт росту показника 5	-3,64	-6,53	-7,78	-9,73	-0,15	-0,74	-3,78	-5,01	1,1	0,98	1,7	2,92	1,82	–	
6	Співвідношення ліквідних активів до сукупних активів	19,28	19,53	18,89	18,84	20,64	19,98	17,89	18,65	19,44	19,1	21,32	22,15	24,68	–	
	Коефіцієнт росту показника 6	–	1,01	0,97	1,00	1,10	0,97	0,90	1,04	1,04	0,98	1,12	1,04	1,11	1,28	
7	Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань	100,85	100,28	94,35	91,19	90,94	89,34	91,71	94,73	93,14	94,46	90,41	90,28	93,07	–	
	Коефіцієнт росту показника 7	–	0,99	0,94	0,97	1,00	0,98	1,03	1,03	0,98	1,01	0,96	1,00	1,03	0,92	
8	Співвідношення чистої відкритої позиції в іноземній валюті до капіталу	28,41	27,39	27,43	21,61	23,49	20,02	13,83	8,41	9,09	6,51	0,58	2,5	7,13	–	
	Коефіцієнт росту показника 8	–	0,96	1,00	0,79	1,09	0,85	0,69	0,61	1,08	0,72	0,09	4,31	2,85	0,25	
9	Коефіцієнт росту показника 9	–	0,96	1,00	0,79	1,09	0,85	0,69	0,61	1,08	0,72	0,09	4,31	2,85	0,25	

Висновки. За результатами даного дослідження складно зробити однозначні висновки щодо рівня урівноваженості грошово-кредитного ринку України. З одного боку, спостерігається цілий ряд позитивних тенденцій:

- 1) досягаються цільові показники по інфляції та забезпечується стабільність національної валюти;
- 2) наближаються до об'єктивних (рівноважних) рівнів певні монетарні показники (швидкість обігу грошей, грошовий мультиплікатор, частка готівки у грошовій масі, рівень монетизації);
- 3) забезпечується прийнятний рівень валютного ризику та ризику ліквідності банків другого рівня, а також поступово відновлюється прибутковість банківського бізнесу.

З іншого боку, нами виокремлено негативні тенденції розвитку грошово-кредитного ринку України, які свідчать про існування на ньому певних диспропорцій, зокрема:

- 1) урівноваження окремих монетарних параметрів недостатньо сприяє макроекономічному зростанню;
- 2) відсутність достатніх можливостей у НБУ за допомогою економічних інструментів грошово-кредитної політики, через регулювання обсягу грошової маси впливати на рівень інфляції;
- 3) досить високі ризики за активними банківськими операціями, а також незавершеність процесу "очищення" кредитних портфелів банків від неякісних кредитів.

Слід підкреслити, що Національний банк України здійснює переважно позитивний вплив на рівень урівноваженості національного грошово-кредитного ринку. Однак не всі проблеми, пов'язані із забезпеченням ефективної рівноваги даного ринку, можна вирішити монетарними методами, які використовує центральний банк. Вирішення більшості зазначених проблем можливе лише при здійсненні комплексних заходів у межах державної економічної політики в цілому.

Список літератури

1. Арбузов С. Г. Стан і перспективи розвитку грошово-кредитного ринку України / С. Г. Арбузов, О. А. Щербакова // Вісник Національного банку України. – 2012. – № 6. – С. 3–8.
2. Арбузов С. Г. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України : Знання, 2011. – 504 с.
3. Геєць В. М. Економічна динаміка та монетарна політика / В. М. Геєць // Стратегія монетарної політики: проблеми вибору та застосування : матеріали науково-практичної конференції. – К., 2002. – 270 с.
4. Дунаев Б. Государственное регулирование банковского равновесия / Б. Дунаев // Финансовые риски. – 2008. – № 3–4. – С. 69–78.
5. Про Національний банк України" від 20.05.1999 № 679-XIV : закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / за ред. В. С. Стельмаха. – К. : Центр наукових досліджень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. – 404 с.
7. Міщенко В. І. Особливості формування попиту на гроші в умовах недосконалої конкуренції / В. І. Міщенко, С. В. Науменкова // Монетарна політика в умовах економічного зростання : матеріали науково-практичної конференції. – К., 2004. – 172 с.
8. Міщенко В. І. Особливості дії трансмісійного механізму грошово-кредитної політики в умовах кризи / В. І. Міщенко, А. В. Сомик, Р. С. Лисенко. – К. : Центр наукових досліджень НБУ, УАБС НБУ, 2010. – 96 с.
9. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Міжнародного Валютного Фонду / Індикатори фінансової стійкості депозитних корпорацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fsi.imf.org/CountryPage.aspx?CtyId=926>.
11. Савченко Т. Г. Генезис теорій економічної рівноваги / Т. Г. Савченко // Економіка і регіон. – 2010. – № 1. – С. 198–206.
12. Савченко Т. Г. Економічна рівновага: сутність та класифікація / Т. Г. Савченко // Економіка і регіон. – 2010. – № 2. – С. 106–115.
13. Савченко Т. Г. Банківська система у формуванні та підтриманні рівноважних станів в економіці : монографія / Т. Г. Савченко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2012. – 368 с.
14. Ukraine: letter of intent and memorandum of economic and financial policies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/country/UKR/index.htm?pn=2>
Отримано 29.04.2013

Summary

In the article are probed the key trends in the money market of Ukraine. These trends were investigated in terms of evaluation of the equilibrium level of the money market.